

Sygn. akt II Ca 1006/17

POSTANOWIENIE

Dnia 8 stycznia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny – Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Zbigniew Zgud (sprawozdawca)

Sędziowie: SO Joanna Czernecka

SO Lucyna Rajchel

po rozpoznaniu w dniu 8 stycznia 2018 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi M. K. o wznowienie postępowania w sprawie z powództwa J. K. przeciwko M. K., o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli, zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 14 stycznia 2016 r., sygn. akt II Ca 2205/15

postanawia:

1. odrzucić skargę;
2. zasądzić od skarżącej M. K. na rzecz J. K. kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wywołanego wniesioną skargą.

SSO Joanna Czernecka SSO Zbigniew Zgud SSO Lucyna Rajchel

UZASADNIENIE

M. K. wniosła skargę o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 14 stycznia 2016 r., sygn. akt II Ca 2205/15, jako podstawę wznowienia powołała treść art. 401 pkt 2 k.p.c. – z powodu braku możliwości działania w nim pozwanej, na skutek naruszenia przepisów prawa oraz w oparciu o treść art. 403 § 2 k.p.c. z powodu wykrycia okoliczności faktycznych i środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których pozwana nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Uzasadniając skargę podniosła, że o wniesieniu apelacji i wyroku Sądu Okręgowego dowiedziała się dopiero w dniu 9 lutego 2017 r., nigdy nie otrzymała ani odpisu apelacji, ani też zawiadomienia o terminie rozprawy apelacyjnej. Dodała również, iż w toku postępowania przed sądem I instancji stawiała się tylko na jedną rozprawę w dniu 13 lutego 2013 r., z powodu problemów zdrowotnych w dniu 4 czerwca 2014 r. przebywała w szpitalu w Wielkiej Brytanii, a w dniach od 27 sierpnia do 27 września 2014 r. oraz od 9 października 2014 r. do 10 marca 2015 r. była niezdolna do stawiennictwa z powodu problemów z kręgosłupem oraz ciężkiej depresji. Na rozprawie w dniu 2 marca 2015 r. Sąd postanowił pominąć dowód z przesłuchania pozwanej, uznając jej niestawiennictwo za nieusprawiedliwione, tym samym w ocenie skarżącej pozbawił ją możliwości działania. Po ogłoszeniu wyroku (przez Sąd Rejonowy – oddalającego powództwo) pełnomocnik pozwanej złożył wniosek o sporządzenie jego uzasadnienia, w dniu 14 października 2015 r. pełnomocnik pozwanej poinformował Sąd, że przestał pełnić funkcję jej pełnomocnika, w chwili otrzymania apelacji (1 października 2015 r.) pełnomocnik usiłował wielokrotnie skontaktować się z pozwaną, jednak bezskutecznie. Skarżąca podniosła również, iż nie była świadoma obowiązku informowania sądu o zmianie swojego adresu, dlatego zarówno apelacja jak i zawiadomienie o terminie rozprawy apelacyjnej zostały wysłane na nieaktualny adres zamieszkania pozwanej w Polsce. Skarżąca podkreśliła, że nie otrzymała żadnego pouczenia o treści art. 136 k.p.c., jak również nie została pouczona o treści art. 1135⁵ k.p.c. Dodała również, że dopiero w chwili obecnej wykryła takie środki dowodowe (w

postaci zeznań świadków), które mogły mieć wpływ na wynik sprawy, a z których nie mogła skorzystać z uwagi na swój stan zdrowia, w szczególności z uwagi na brak rozeznania otaczającej rzeczywistości oraz brak możliwości ustalenia danych osobowych i adresowych świadków.

J. K. wniósł o jej odrzucenie i zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W postępowaniu cywilnym obowiązuje zasada wyrażona w art. 365 § 1 k.p.c., zgodnie z którą prawomocne wyroki sądowe są co do zasady niewzruszalne. Przepisy określające warunki, na jakich może nastąpić uchylenie lub zmiana prawomocnego wyroku, muszą być - jako wyjątek od w/w reguły interpretowane ściśle i nie mogą służyć korygowaniu błędów popełnionych przez stronę przy prowadzeniu poprzedniej sprawy.

Instytucja wznowienia postępowania opiera się na przysługującej poza tokiem instancji skardze o presumpcję wadliwego procesu i zastąpienie zapadłego orzeczenia orzeczeniem nowym. Zakres postępowania zapoczątkowanego skargą o wznowienie postępowania wytycza zaś art. 412 § 1 k.p.c., w myśl którego sąd rozpoznaje sprawę na nowo w granicach jakie określa podstawa wznowienia, przedmiotem postępowania jest udowodnienie istnienia podstawy, na której oparto skargę w konkretnej sprawie. W świetle art. 409 k.p.c. istotnym elementem skargi o wznowienie postępowania jest więc podanie podstawy wznowienia oraz jej uzasadnienie. Skarga o wznowienie postępowania badana jest przez sąd jako dopuszczalna pod dwoma względami, tj. dopuszczalności samej skargi oraz dopuszczalności wznowienia postępowania. O dopuszczalności skargi o wznowienie postępowania decyduje zachowanie ustawowego terminu do jej wniesienia oraz oparcie skargi na ustawowych podstawach do jej wniesienia. Mający tu zastosowanie art. 407 § 1 k.p.c. stanowi, że skargę o wznowienie postępowania wnosi się w terminie trzymiesięcznym, termin ten liczy się od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia, a gdy podstawą jest pozbawienie możliwości działania lub brak należytej reprezentacji - od dnia, w którym o wyroku dowiedziała się strona, jej organ lub przedstawiciel ustawowy. Z kolei w kontekście ustawowej podstawy żądania wznowienia postępowania w rozpatrywanej sprawie mógłby być art. 401 pkt 2 k.p.c., który stanowi m.in., że można żądać wznowienia postępowania z powodu nieważności jeżeli na skutek naruszenia przepisów prawa strona była pozbawiona możliwości działania. To w tej przesłance skarżąca upatrywała podstawy żądania wznowienia, natomiast druga z przywołanych podstaw art. 403 § 2 służy jedynie zakomunikowaniu, że obecnie skarżąca posiada środki dowodowe, z których nie miała możliwości skorzystać w toku postępowania.

Sąd Okręgowy po zapoznaniu się z aktami sprawy I C 1198/12/K (II Ca 2205/15) doszedł do przekonania, że w okolicznościach rozpoznawanej sprawy nie zaistniała przesłanka, na którą powołuje się skarżąca, a tym samym wniesiona przez nią skarga jest niedopuszczalna – jako nieoparta na ustawowej podstawie. Z akt sprawy objętej skargą o wznowienie wynika, że pozwana odebrała osobiście odpisu pozwu i zawiadomienie o terminie pierwszej rozprawy wraz z pouczeniami (dowód doręczenia - k. 48 akt I C 1198/12/K). Jak wynika z treści zawiadomienia wygenerowanej z systemu currenda pozwanej w ramach udzielonych pouczeń zostało doręczone również pouczenie o treści art. 136 k.p.c. Wraz z zawiadomieniem o rozprawie pozwana została pouczona, że strony mają obowiązek zawiadomić sąd o każdej zmianie miejsca swego zamieszkania, a w razie zaniedbania tego obowiązku pismo sądowe pozostawia się w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia, chyba że nowy adres jest sądowi znany. Nie ulega wątpliwości, że skarżąca nie tylko nie wskazała Sądowi nowego adresu miejsca zamieszkania, ale nawet nie wskazywała, że dotychczasowy adres jest nieaktualny. W postępowaniu I C 1198/12/K skarżąca od samego początku korzystała z usług profesjonalnego pełnomocnika, który na żadnym etapie tego postępowania nie poinformował sądu o zmianie miejsca zamieszkania pozwanej. Jedyna taka informacja pojawia się w piśmie pełnomocnika datowanym na dzień 3 października 2012 r. (k. 101), ale mowa w nim tylko o tym, że pozwana przebywa poza granicami Polski gdzie pracuje. Ponadto pozwana osobiście uczestniczyła w rozprawie w dniu 13 lutego 2013 r., w trakcie której również nie poinformowała sądu o zmianie adresu zamieszkania. W związku z powyższym o każdym kolejnym terminie rozprawy przed Sądem Rejonowym informowany był pełnomocnik pozwanej. Nawet w przypadku, gdy na termin była wzywana pozwana, a kierowana do niej korespondencja na dotychczasowy adres powracała jako nie podjęta po podwójnej awizacji pełnomocnik usprawiedliwiał jej nieobecność problemami zdrowotnymi (np. protokół rozprawy

z dnia 24 marca 2014 r.) i nie wskazywał na wadliwość doręczeń wezwań. Z powodu nieobecności pozwanej kilkakrotnie zresztą były odraczane rozprawy przed Sądem Rejonowym. Podstawy wznowienia skarżąca upatruje w braku zawiadomienia jej o terminie rozprawy apelacyjnej i niedoręczenia jej odpisu apelacji, powołując się jednocześnie, na fakt wypowiedzenia pełnomocnictwa. Z akt sprawy wynika, że w dniu 27 maja 2015 r. Sąd Rejonowy wydał wyrok. Wniosek o sporządzenie uzasadnienia złożył również pełnomocnik pozwanej. Apelację od wyroku wniósł powód. Odpis apelacji został skutecznie doręczony pełnomocnikowi pozwanej w dniu 30 września 2015 r. (k. 311). W dniu 19 października 2015 r. do Sądu Okręgowego wpłynęło pismo pełnomocnika pozwanej, zawiadamiające o zaprzestaniu pełnienia funkcji pełnomocnika, ponownie bez jakiegokolwiek wskazania, że dotychczasowy adres skarżącej jest nieaktualny. Po otrzymaniu tej informacji Sąd Okręgowy odnotował wypowiedzenie pełnomocnictwa, a o terminie rozprawy zawiadomił pozwaną na jedyny znany adres, pod który kierowana była dotychczasowa korespondencja pozwanej tj. ul. (...) w K.. Po zwrocie niepodjętej przesyłki (prawidłowo dwukrotnie awizowanej) Sędzia Sprawozdawca polecił ustalenie w bazie PESEL-SAD adresu pozwanej. Z zapisku urzędowego sporządzonego w dniu 14 stycznia 2016 r. wynika, że w bazie tej jako aktualny adres zameldowania widnieje ten, pod który doręczana była korespondencja sądowa. W świetle powyższego nie sposób uznać, by pozwana została pozbawiona możliwości działania, na skutek naruszenia przepisów prawa. Sąd Okręgowy, nie posiadając informacji o zmianie adresu przez skarżącą był uprawniony do kierowania korespondencji pod jedyny znany i wskazany w aktach adres. Wynika to wprost z art. 136 k.p.c., który przesądza w takiej sytuacji o skuteczności doręczenia nawet pod nieaktualnym adresem. Nie doszło zatem do naruszenia przepisów postępowania. To pozwana nie wypełniając obowiązku nałożonego art. 136 k.p.c. doprowadziła do skierowania zawiadomienia pod dotychczasowym adresem. Tym samym wszystkie zarzuty skarżącej należało uznać za bezpodstawne. Sąd Okręgowy prawidłowo bowiem uznał, że pozwana została prawidłowo poinformowana o terminie rozprawy apelacyjnej, zaś sam odpis apelacji został doręczony pełnomocnikowi pozwanej przed poinformowaniem Sądu o wypowiedzeniu pełnomocnictwa, co w świetle art. 94 § 1 k.p.c. jest doręczeniem skutecznym. Nie było przy tym podstaw do pouczenia skarżącej o konieczności ustanowienia pełnomocnika do doręczeń dla osoby zamieszkałej zagranicą. Pozwana posiadała bowiem pełnomocnika i nigdy nie poinformowała skutecznie Sądu o wyprowadzeniu się zagranicę. Podnoszone przez skarżącą okoliczności dotyczące stanu zdrowia nie niweczą skuteczności doręczenia w trybie art. 136 k.p.c. zwłaszcza, że zgodnie z twierdzeniami skargi datują się już na czas kiedy strona była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika. Nie było zatem przeszkód w zawiadomieniu Sądu o zmianie adresu. Nie może także być podstawą wznowienie pominięcia dowodu z przesłuchania pozwanej w marcu 2015 roku, skoro czynność ta dokonana była przez Sąd Rejonowy a pozwana wnosi w wznowienie postępowania przed Sadem Okręgowym. Podstawa wznowienia zatem nie zachodzi.

Co do drugiej podstawy wznowienia, to również nie można przyjąć, aby podstawa ta zachodziła. Skarżąca upatruje nowych dowodów w zeznaniach trzech świadków, których jakoby nie mogła powołać z racji swojego stanu zdrowia. Sąd Okręgowy podziela pogląd wyrażany w orzecznictwie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2017 r., IV CZ 34/17, cyt. za Legalis), że „[h]ipotezą art. 403 § 2 k.p.c. objęte są takie środki dowodowe, które istniały w czasie postępowania, o którego wznowienie wnosi strona, a jednocześnie nie mogły być w tym postępowaniu wykorzystane z przyczyn obiektywnych. Przesłanka obiektywności oznacza przy tym, że chodzi o dowody, których na etapie wcześniejszego postępowania strona nie знаła i nie mogła z nich skorzystać. Innymi słowy strona nie wiedziała o ich istnieniu i nie mogła o tym wiedzieć przy uwzględnieniu staranności przeciętnego uczestnika postępowania, należycie dbającego o swoje interesy. Do nowości nie zalicza się tych dowodów, które nie zostały przez stronę powołane na skutek opieszałości, zaniedbania, zapomnienia czy błędnej oceny potrzeby ich powołania (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2007 r., II CZ 5/07; z dnia 19 marca 2016 r., IV CZ 108/14 oraz z dnia 7 września 2016 r., IV CZ 41/16).” Pozwana była w sprawie reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, który nie wskazywał na jakiegokolwiek trudności pozwanej w podjęciu obrony. Pozwana w sprawie I C 1198/12/K na rozprawie w dniu 11 czerwca 2012 roku złożyła obszerną odpowiedź na pozew z wnioskami dowodowymi. Wnioski te obejmowały także przesłuchanie świadka. Dalsze pismo procesowe z wnioskami dowodowymi złożono 15 listopada 2012 roku (k. 119 akt I C 1198/12/K). Wszystko to miało miejsce jeszcze przed wskazywanymi problemami zdrowotnymi pozwanej. Podobnie, już w maju 2015 roku, pozwana złożyła pismo (k. 272-274 akt I C 1198/12/K), w którym opisuje stan faktyczny sprawy. Podawała wówczas, że ze względu na stan zdrowia nie może stawić się na rozprawie, ale nie sygnalizowała, że przeszkody w składaniu wniosków dowodowych. Nie wskazywano ani przy składaniu odpowiedzi na

pozew, ani później, iżby pozwana chciała zgłosić jakiegokolwiek dalsze wnioski dowodowe z zeznań świadków, lecz nie miała takiej możliwości ze względu na nieznaną adresów tych osób. Nie sposób racjonalnie przyjąć, że pozwana nie miała świadomości istnienia osób mogących potwierdzić relacje stron w okresie istotnym dla rozstrzygnięcia sprawy. Musiała o istnieniu tych osób wiedzieć. Sama bowiem musiała pozostawać w relacjach z nimi. Nawet jeśli nie znała wówczas adresów tych osób, należało wskazywać taką okoliczność. Strona miała zresztą profesjonalnego pełnomocnika, który mógł udzielić jej pomocy w ustaleniu adresów świadków. Nie ma zatem podstaw do przyjęcia, aby zachodziła podstawa wznowienia postępowania na tej podstawie.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie 1 sentencji, na podstawie art. 410 § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. Na należne koszty złożyła się kwota 2700 zł tytułem wynagrodzenia dla reprezentującego J. K. profesjonalnego pełnomocnika, której wysokość Sąd Okręgowy ustalił na podstawie § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

SSO Joanna Czernecka SSO Zbigniew Zgud SSO Lucyna Rajchel